

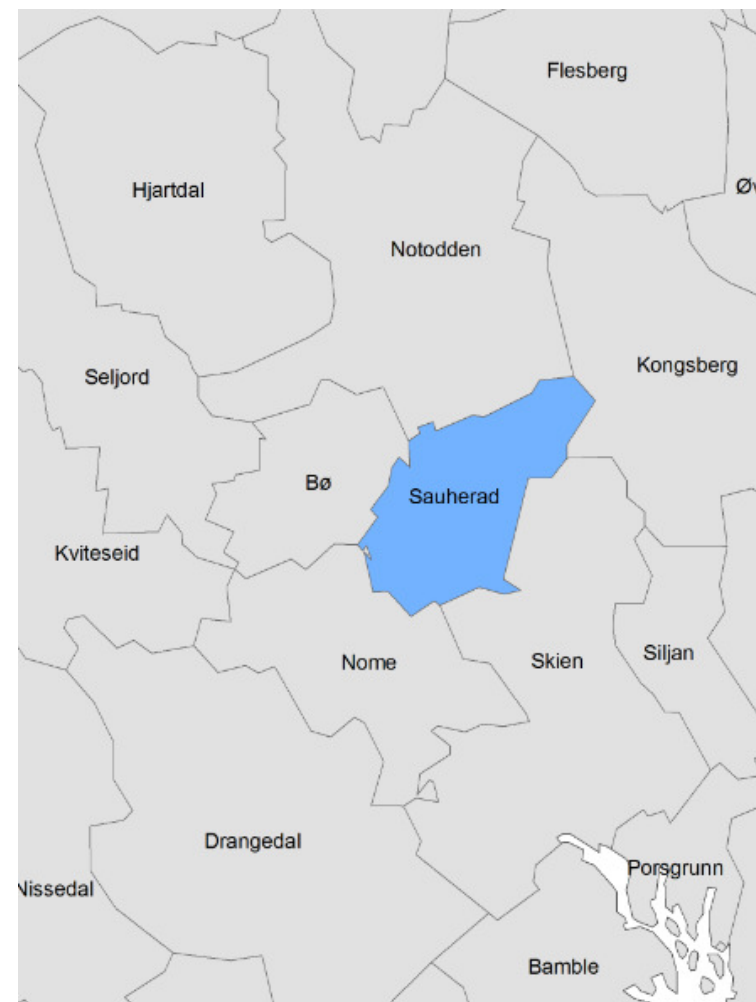
Kommunereformen

Innbyggerundersøkelse i Sauherad kommune januar 2015

Innledning

- Telemarksforskning har fått i oppdrag fra Sauherad kommune å gjennomføre en **innbyggerundersøkelse** om kommunestruktur.
- Undersøkelsen inngår som en del av arbeidet med **kommunereformen**, og er gjennomført i januar 2015.
- Spørreskjemaet er utarbeidet av Telemarksforskning, i samråd med administrativ og politisk ledelse i Sauherad kommune.
- Ved Telemarksforskning har Audun Thorstensen vært prosjektleder og Bente W. Sudbø har bidratt i analyse- og rapporteringsarbeidet. Norstat AS har hatt ansvar for gjennomføring av telefonintervju.
- Sauherad er en kommune som pendlingsmessig og kulturelt har tilknytning i ulike retninger. Som grunnlag for valg av sammenslåingsalternativer som det kan være aktuelt å gå videre med, har det derfor vært av interesse å kartlegge innbyggernes preferanser i en tidlig fase.

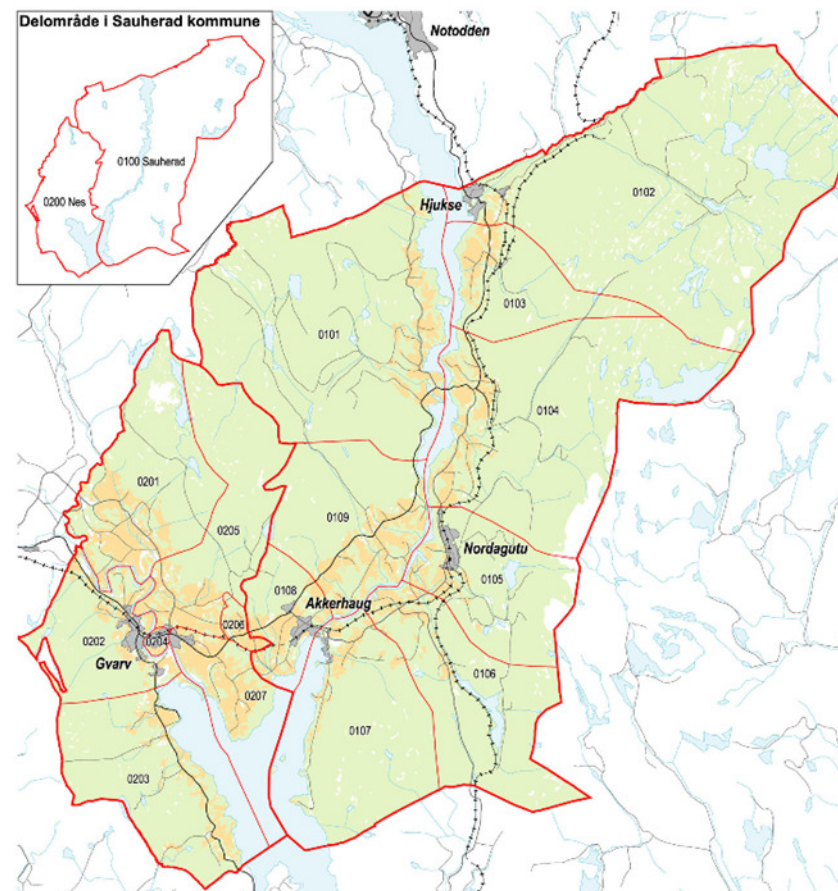

Bakgrunn for undersøkelsen

- I forbindelse med regjeringens kommunereform, ble alle landets kommuner høsten 2014 invitert til å starte prosesser for å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner.
- **Regjeringens hovedmål med kommunereformen er:**
 - 1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne**
 - 2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling**
 - 3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner**
 - 4. Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver**
- Regjeringen ønsker kommuner som er bedre rustet til å håndtere oppgavene de har, og som kan møte utfordringer og nye oppgaver som kommer i årene framover. Det nye kommunekartet skal bli til gjennom regionale og lokale prosesser, der kommunene selv kan diskutere hvilke kommuner de ønsker å slå seg sammen med. Reformperioden varer fram til nasjonale vedtak er fattet, innen 1. januar 2018.

Gjennomføring

- Det er gjennomført 350 telefonintervjuer med innbyggere i Sauherad kommune; Sauherad (Akkerhaugen, Nordagutu, Hjuksebø) og Nes (Gvarv).
- Gjennom undersøkelsen har det vært ønskelig å få svar på følgende hovedspørsmål:
 - Hvordan er innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder?
 - I hvilken grad benytter innbyggerne seg av ulike tilbud (handel, kultur- og fritidstilbud) utenfor kommunen, og hvor ligger disse tilbudene?
 - Hva er innbyggernes syn på regjeringens mål for kommunereformen?
 - Hva er innbyggernes syn på ulike sammenslåingsalternativer?

5 sammenslåingsalternativer ble presentert

Sammenslåingsalternativer	Antall innbyggere
Sauherad som fortsatt egen kommune	ca. 4 300 innbyggere
Sauherad, Bø og Nome («Midt-Telemark»)	ca. 17 000 innbyggere
Sauherad og Notodden	ca. 17 000 innbyggere
Sauherad, Nome, Bø, Seljord, Hjartdal og Notodden («Lifjell rundt»)	ca. 34 000 innbyggere
Sauherad, Nome, Bø, Skien og noen kommuner i Grenland	+ 100 000 innbyggere

Økonomiske virkemidler i reformperioden

- Modell for dekning av engangskostnader i reformperioden (kroner)

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0-19 999 innbyggere	20-49 999 innbyggere	50-99 999 innbyggere	Over 100 000 innbyggere
2 kommuner	20 000 000	25 000 000	30 000 000	35 000 000
3 kommuner	30 000 000	35 000 000	40 000 000	45 000 000
4 kommuner	40 000 000	45 000 000	50 000 000	55 000 000
5 kommuner eller flere	50 000 000	55 000 000	60 000 000	65 000 000

- Modell for reformstøtte i reformperioden (kroner)

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte
0 – 14 999 innbyggere	5 000 000
15 000 – 29 999 innbyggere	20 000 000
30 000 – 49 999 innbyggere	25 000 000
Over 50 000 innbyggere	30 000 000

Sammenslåingsalternativer og økonomiske virkemidler

Sammenslåingsalternativer	Antall kommuner	Antall innbyggere	Dekning av engangs-kostnader i reformperioden (kroner)	Reformstøtte i reformperioden (kroner)	Økonomiske virkemidler totalt
Sauherad som fortsatt egen kommune	1	4 300	0	0	0
Sauherad, Bø og Nome («Midt-Telemark»)	3	17 000	30 000 000	20 000 000	50 000 000
Sauherad og Notodden	2	17 000	20 000 000	20 000 000	40 000 000
Sauherad, Nome, Bø, Seljord, Hjartdal og Notodden («Lifjell rundt»)	6	34 000	55 000 000	25 000 000	80 000 000
Sauherad, Nome, Bø, Skien og noen kommuner i Grenland	+ 5	+ 100 000	65 000 000	30 000 000	95 000 000

Resultat av undersøkelsen

- 350 innbyggere i Sauherad kommune ble intervjuet på telefon første halvdel av januar 2015.
- Resultatene av undersøkelsen er presentert i diagramform, og viser innbyggernes syn på og preferanser når det gjelder:
 - Tilhørighet til geografiske områder
 - Handlemønster
 - Bruk av kultur- og fritidstilbud
 - Regjeringens mål med kommunereformen
 - Sammenslåingsalternativer

Nærmere om respondentene

350 innbyggere ble intervjuet på telefon og følgende bakgrunnsvariabler ligger til grunn i undersøkelsen

Kjønn:

Menn

51 %

Kvinner

49 %

Alder:

Under 30 år

23 %

30-44 år

20 %

45-59 år

26 %

60 år og eldre

31 %

Fødested:

Født og oppvokst i Sauherad kommune

44 %

Innflyttere

56 %

Yrkesaktivitet:

Yrkesaktiv i offentlig sektor

31 %

Yrkesaktiv i privat sektor

38 %

Ikke yrkesaktiv

31 %

Arbeidssted:

Sauherad

35 %

Bø

18 %

Nome

4 %

Notodden

16 %

Grenland

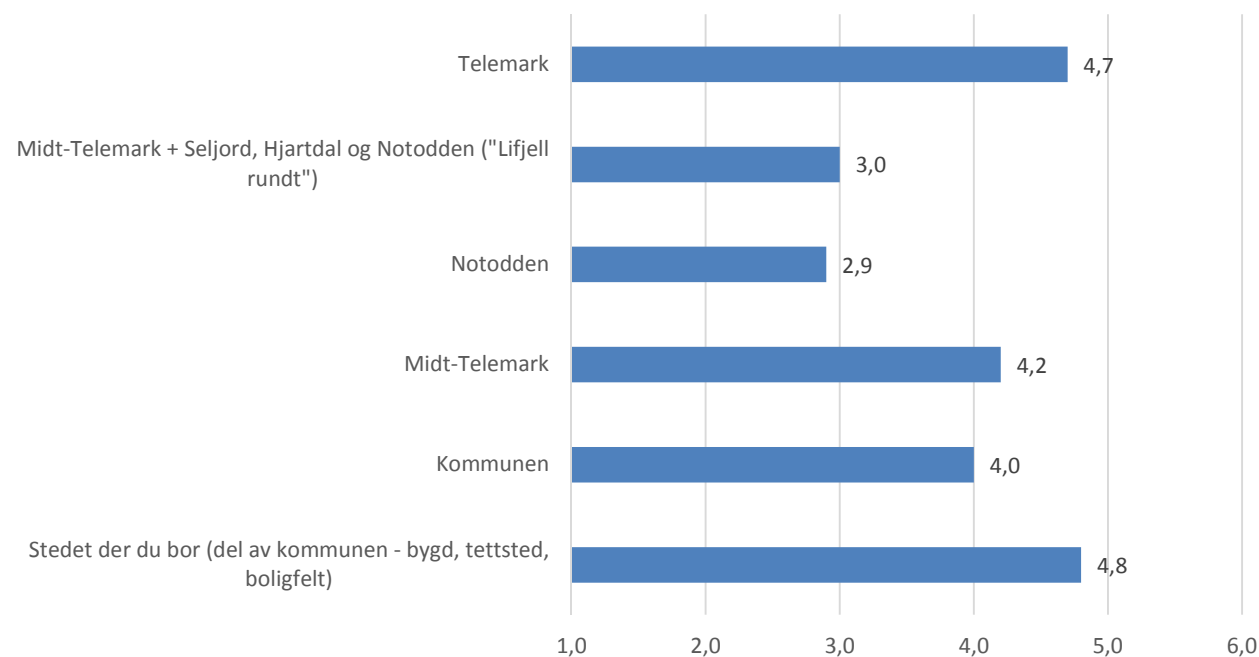
4 %

Andre

23 %

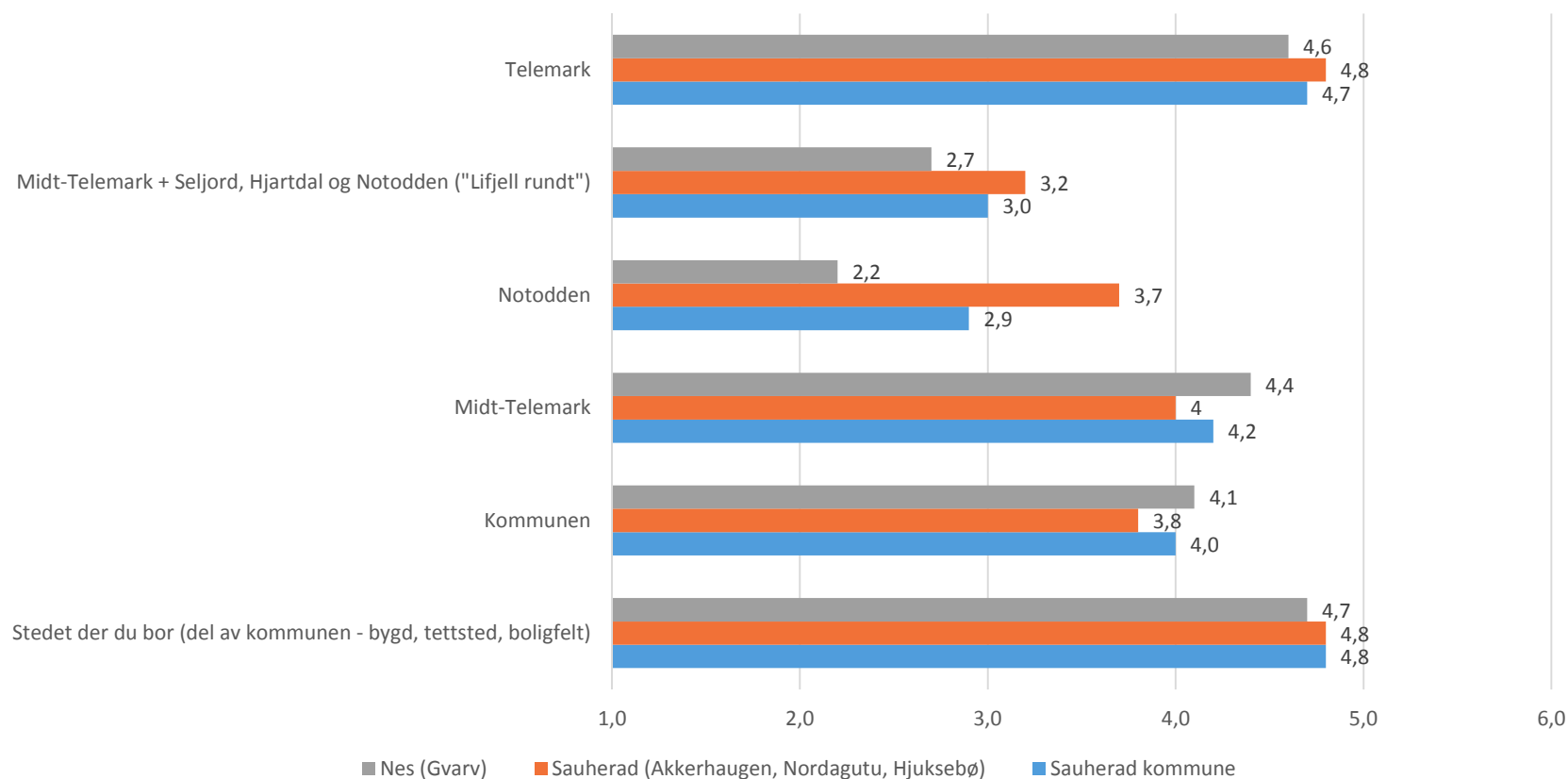
Vurdering av tilhørighet

- Innbyggerne i kommunen ble spurt om i hvilken grad de føler tilhørighet til ulike geografiske områder. Respondentene kunne svare på en skala fra 1-6, der 1 = ingen tilhørighet og 6 = svært stor tilhørighet.
- Innbyggerne svarer at de føler sterkest tilhørighet til «Stedet der du bor», det vil si bygda, tettstedet, boligfeltet, dernest følger Telemark fylke. Samlet sett får «Stedet der du bor» en gjennomsnittlig score på 4,8 på skalaen fra 1-6, og Telemark fylke får en score på 4,7. Midt-Telemark og Kommunen får en score på 4,2 og 4,0 og «Lifjell rundt» og Notodden får lavest score; 3,0 og 2,9.

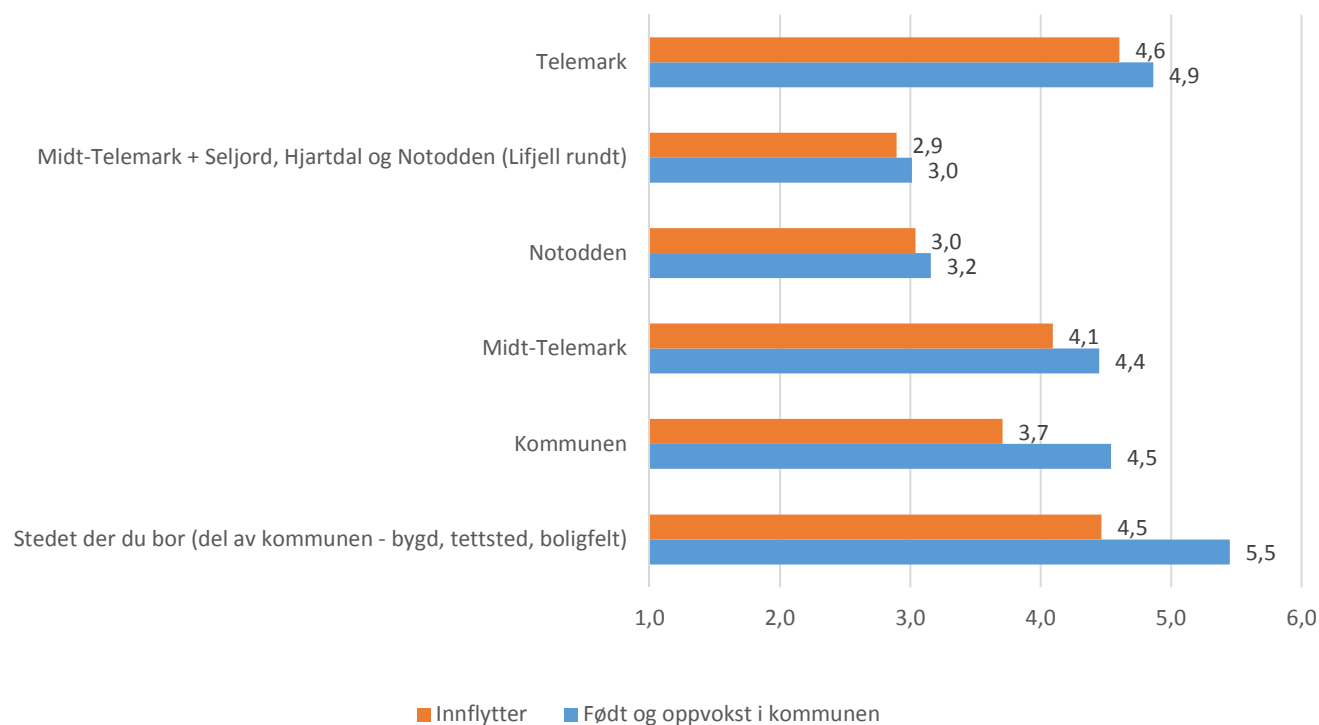
Vurdering av tilhørighet - etter geografi

- Ser vi nærmere på svarfordelingen på delområdene Nes (Gvarv) og Sauherad (Akkerhaugen, Nordagutu, Hjuksebø), viser resultatene at innbyggerne i Sauherad har like stor tilhørighet til «Stedet der du bor» som til Telemark (4,8 på skalaen 1-6) og Nes har noe større tilhørighet til «Stedet der du bor» enn til Telemark (4,6). Imidlertid har innbyggerne i Sauherad (3,7) betydelig større tilhørighet til Notodden enn innbyggerne i Nes (2,2).

Vurdering av tilhørighet – født/oppvokst i kommunen eller innflytter

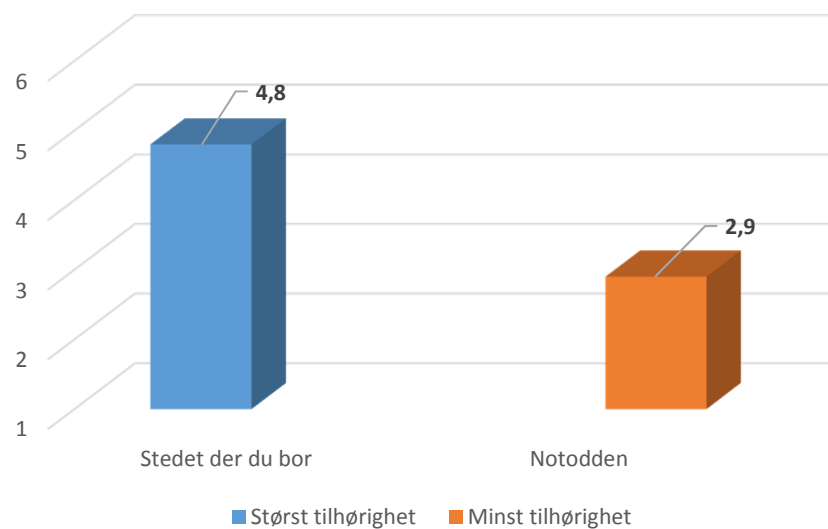
- Ser vi nærmere på tilhørighet til geografiske områder, sammenlignet med om man er født/oppvokst i kommunen, eller innflytter, tyder det på at innbyggerne som er født og oppvokst i kommunen har en større tilhørighet enn de som er innflyttere. Tilsvarende ser vi for kommunen, mens det er liten variasjon for Telemark.

Vurdering av tilhørighet - hovedfunn

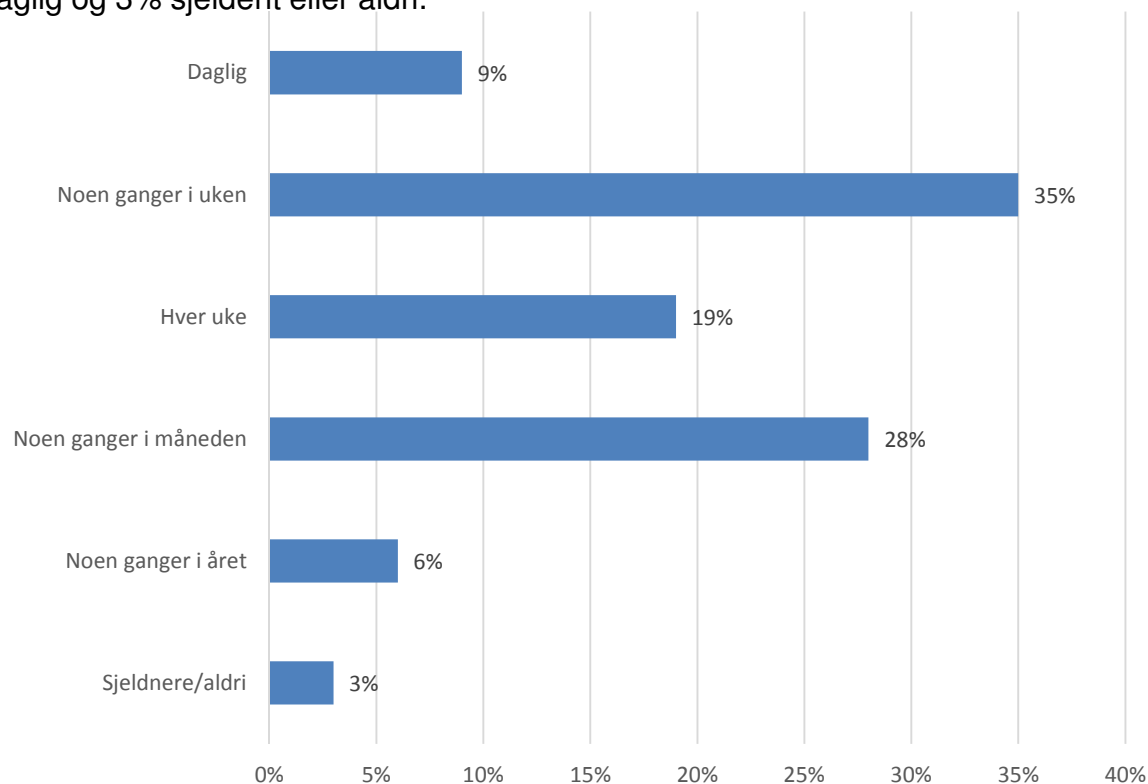
Innbyggerne i Sauherad kommune har

- størst tilhørighet til «Stedet der du bor», det vil si bygda, tettstedet, boligfeltet
- minst tilhørighet til Notodden

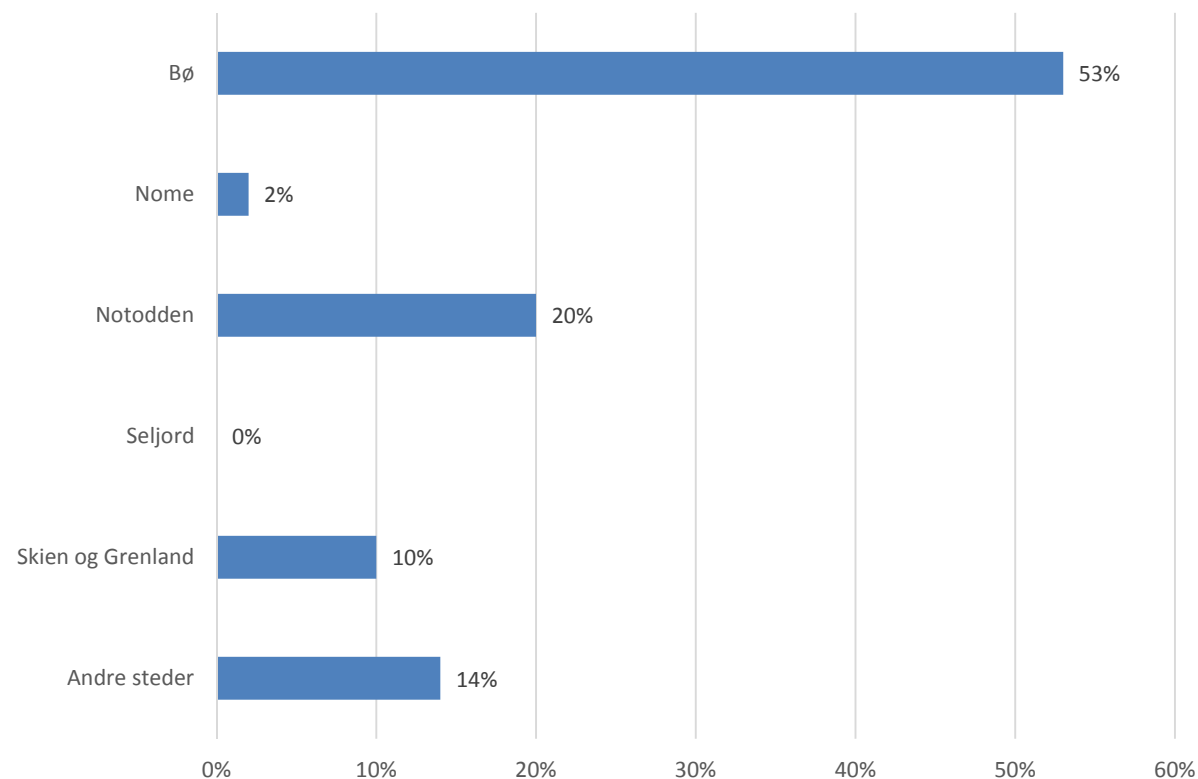
Vurdering av handel – hvor ofte

- I undersøkelsen ble innbyggerne i kommunen spurt om hvor ofte de handler utenfor kommunen. De fikk oppgitt følgende alternativer: «daglig», «noen ganger i uken», «hver uke», «noen ganger i måneden», «noen ganger i året», «sjeldnere/aldri».
- 35 % av innbyggerne oppgir at de handler utenfor kommunen noen ganger i uken, mens 9 % handler utenfor kommunen daglig og 3% sjeldent eller aldri.

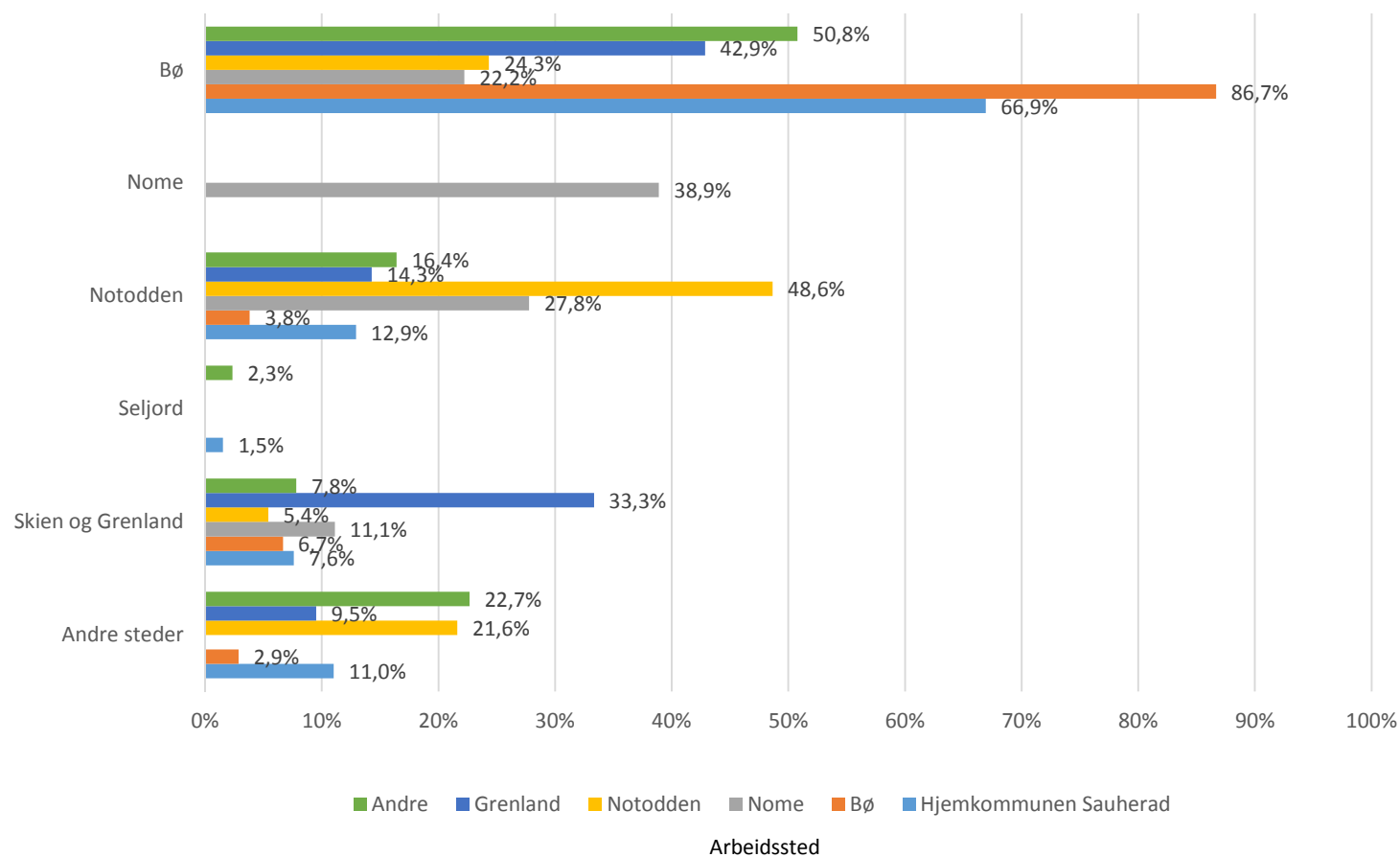
Vurdering av handel - hvor

- I undersøkelsen ble innbyggerne i kommunen spurt om hvor de vanligvis handler dersom de handler utenfor kommunen. De fikk oppgitt følgende alternativer: Bø, Nome, Notodden, Seljord, Skien og Grenland, Andre steder, og resultatene viser at flest (53%) handler i Bø .

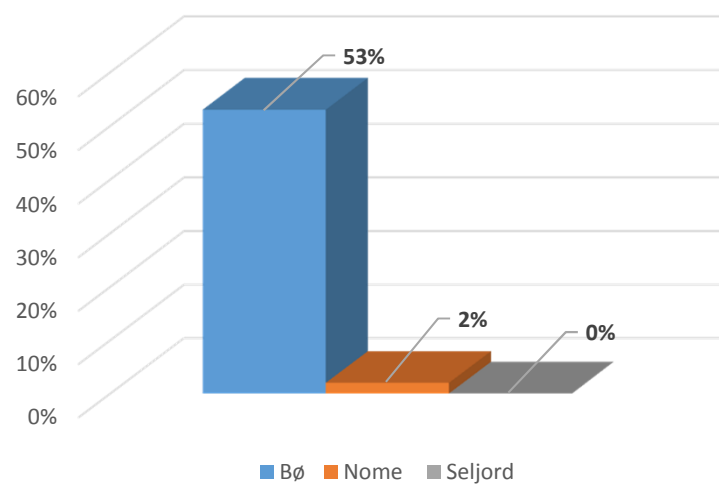
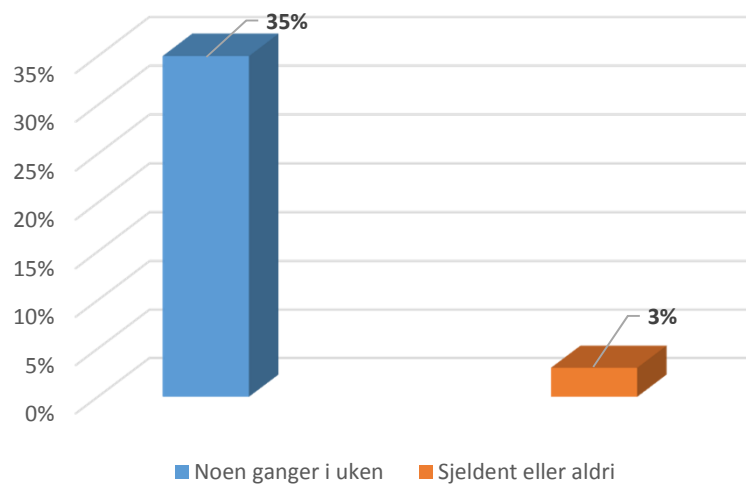
Vurdering av handel - etter arbeidssted

- Ser vi nærmere på hvor innbyggerne handler sammenlignet med hvor de har sitt arbeidssted, tyder resultatene på at de som jobber i Bø også handler mest i Bø. Men innbyggere som har sitt arbeidssted i hjemkommunen Sauherad, ser også ut til å handle ofte i Bø.

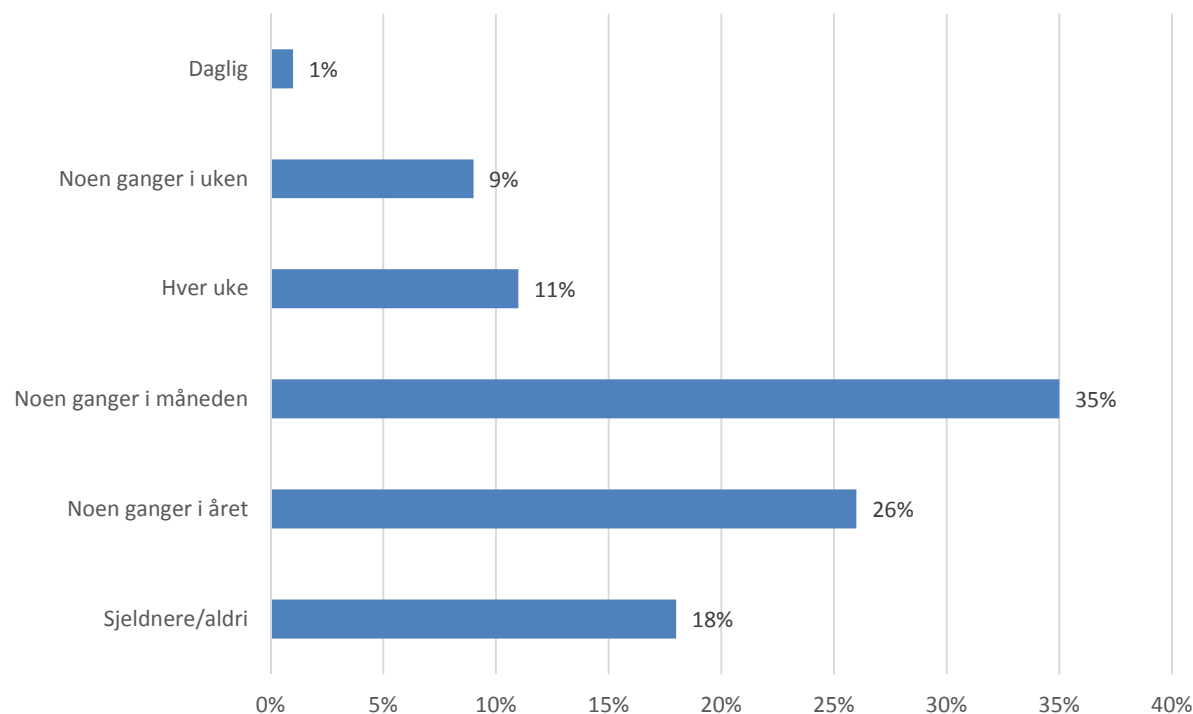
Vurdering av handel - hovedfunn

- Innbyggerne i Sauherad handler utenfor kommunen noen ganger i uken, og da helst i Bø.

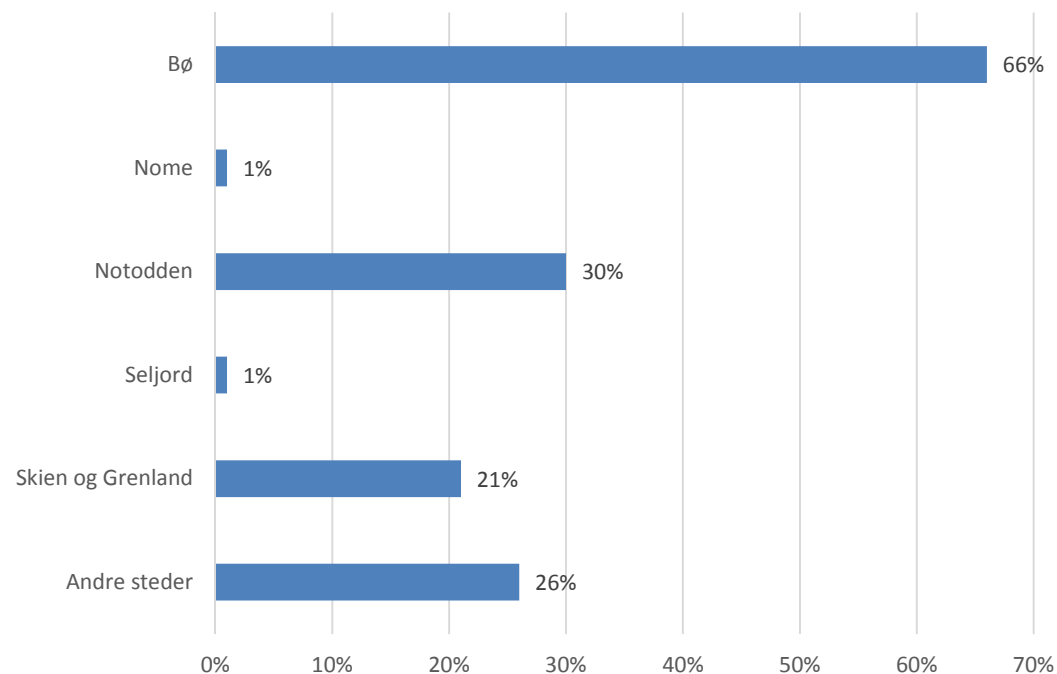
Bruk av kultur-/fritidstilbud – hvor ofte

- I undersøkelsen ble innbyggerne i kommunen spurt om hvor ofte de benytter seg av kultur- og fritidstilbud utenfor kommunen. De fikk oppgitt følgende alternativer: «daglig», «noen ganger i uken», «hver uke», «noen ganger i måneden», «noen ganger i året», «sjeldnere/aldri».
- 35 % av innbyggerne oppgir at de benytter seg av kultur- og fritidstilbud utenfor kommunen noen ganger i måneden, mens 1% oppgir at de benytter seg av kultur- og fritidstilbud utenfor kommunen daglig og 18% sjeldent eller aldri.

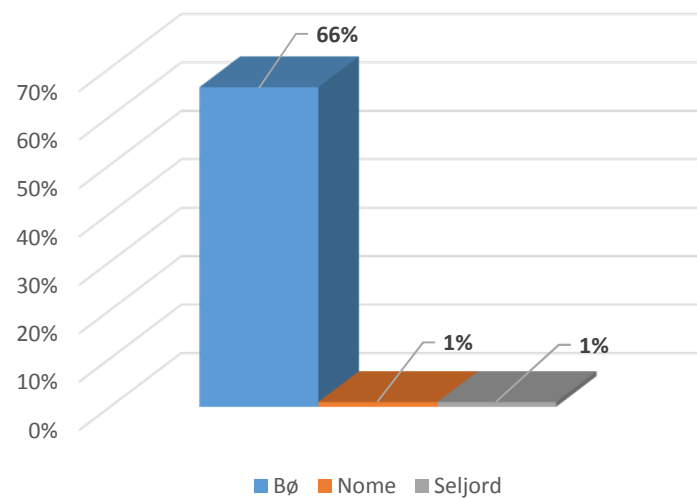
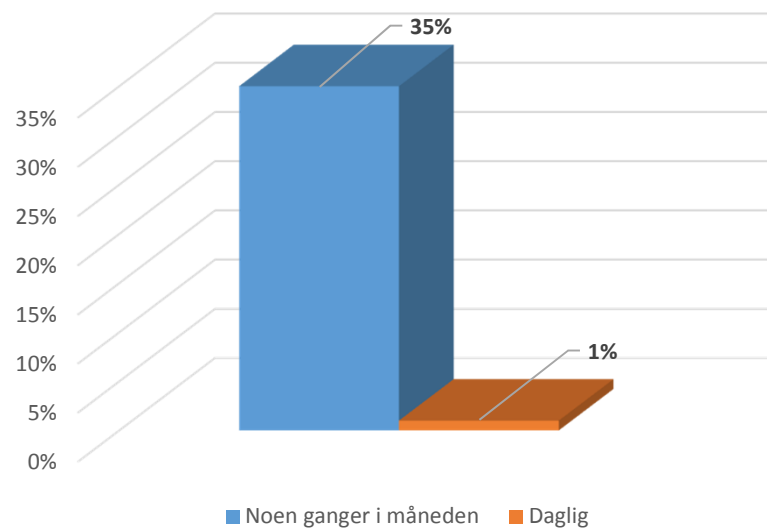
Bruk av kultur-/fritidstilbud - hvor

- I undersøkelsen ble innbyggerne i kommunen spurt om hvor tilbudene de benytter seg av utenfor kommunen ligger. De fikk oppgitt følgende alternativer: Bø, Nome, Notodden, Seljord, Skien og Grenland, Andre steder, og resultatene viser at de fleste (66%) benytter seg av kultur- og fritidstilbud i Bø, mens 1% oppgir at de benytter seg av kultur- og fritidstilbud i Nome og Seljord.

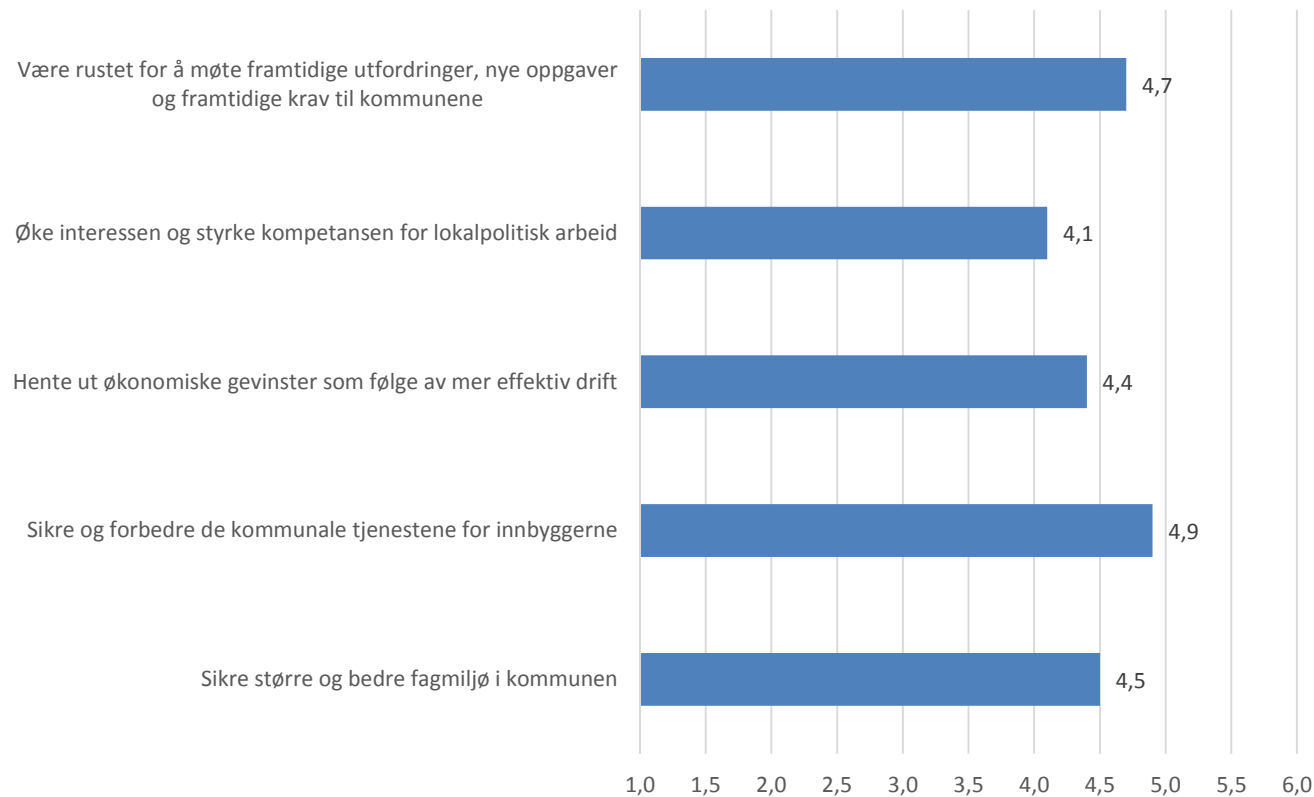
Bruk av kultur-/fritidstilbud - hovedfunn

- 35 % av innbyggerne benytter seg av kultur- og fritidstilbud utenfor kommunen noen ganger i måneden
- 66 % av innbyggerne benytter seg av kultur- og fritidstilbud i Bø.

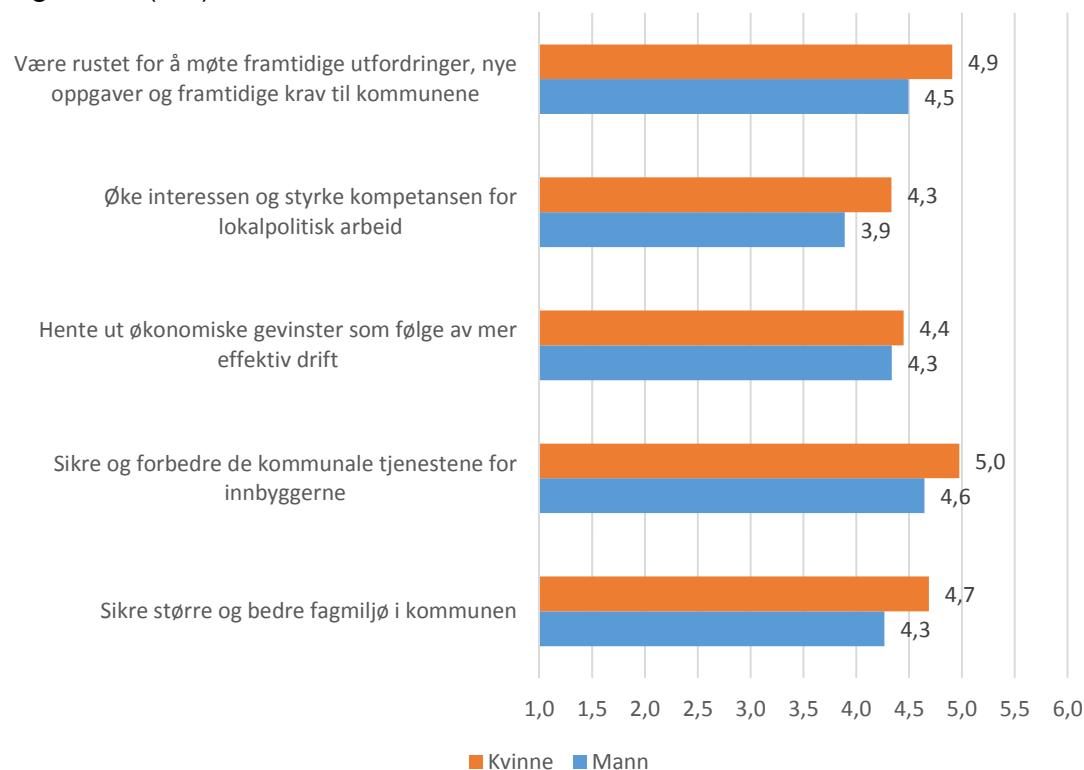
Vurdering av regjeringens mål med kommunereformen

- Innbyggerne i kommunen ble bedt om å vurdere hva som er viktig dersom Sauherad kommune skulle slå seg sammen med andre kommuner. Respondentene kunne svare på en skala fra 1-6, der 1 = svært lite viktig og 6 = svært viktig.
- Resultatene viser at det liten variasjon i innbyggernes vurdering av hva som er minst eller mest viktig av målene med kommunereformen. «Sikre og forbedre de kommunale tjenestene for innbyggerne» får høyest score (4,9 på skalaen 1-6) og «Øke interessen og styrke kompetansen for lokalpolitisk arbeid» får lavest score (4,1).

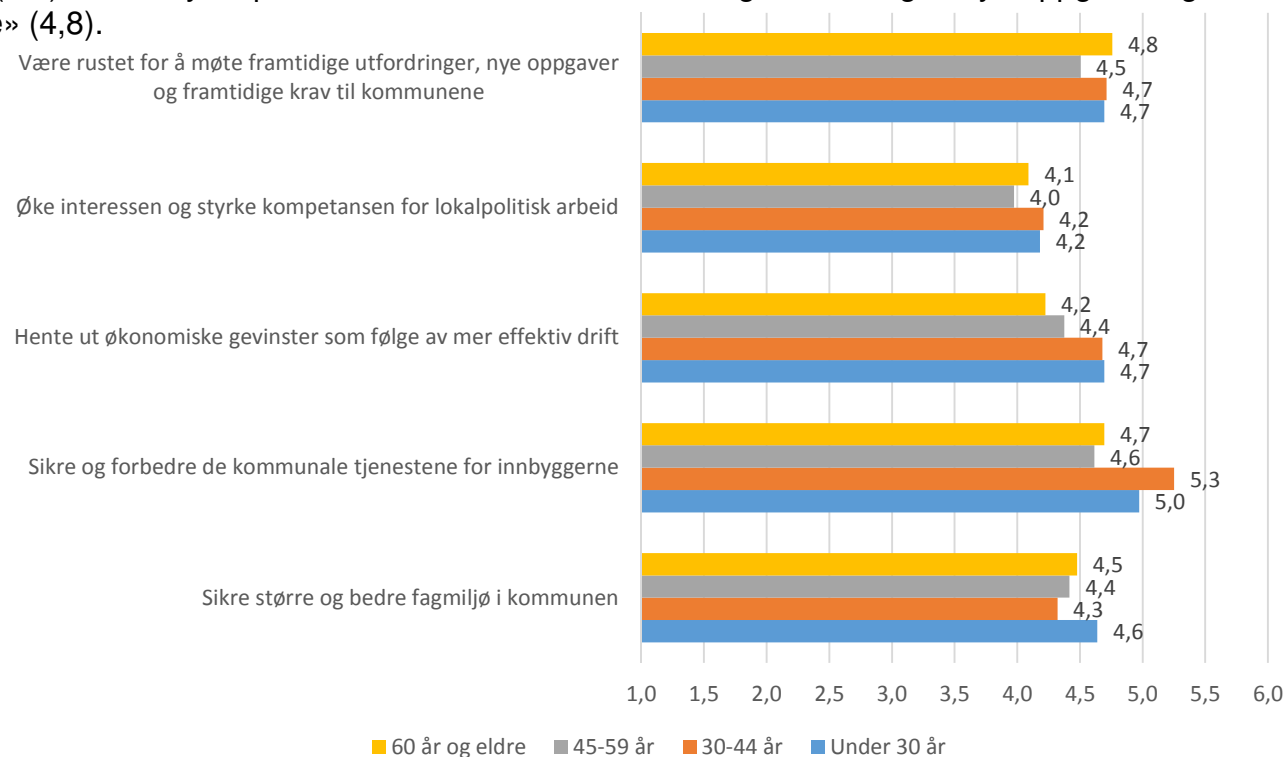
Vurdering av regjeringens mål med kommunereformen - etter kjønn

- Resultatene viser at det er små forskjeller i vurdering av målene med kommunereformen mellom kjønn, og det er «Sikre og forbedre de kommunale tjenestene for innbyggerne» som får høyest score hos både kvinner (4,6 på skalaen 1-6) og menn (5,0) og «Øke interessen og styrke kompetansen for lokalpolitisk arbeid» får lavest score hos både kvinner (3,9) og menn (4,3).

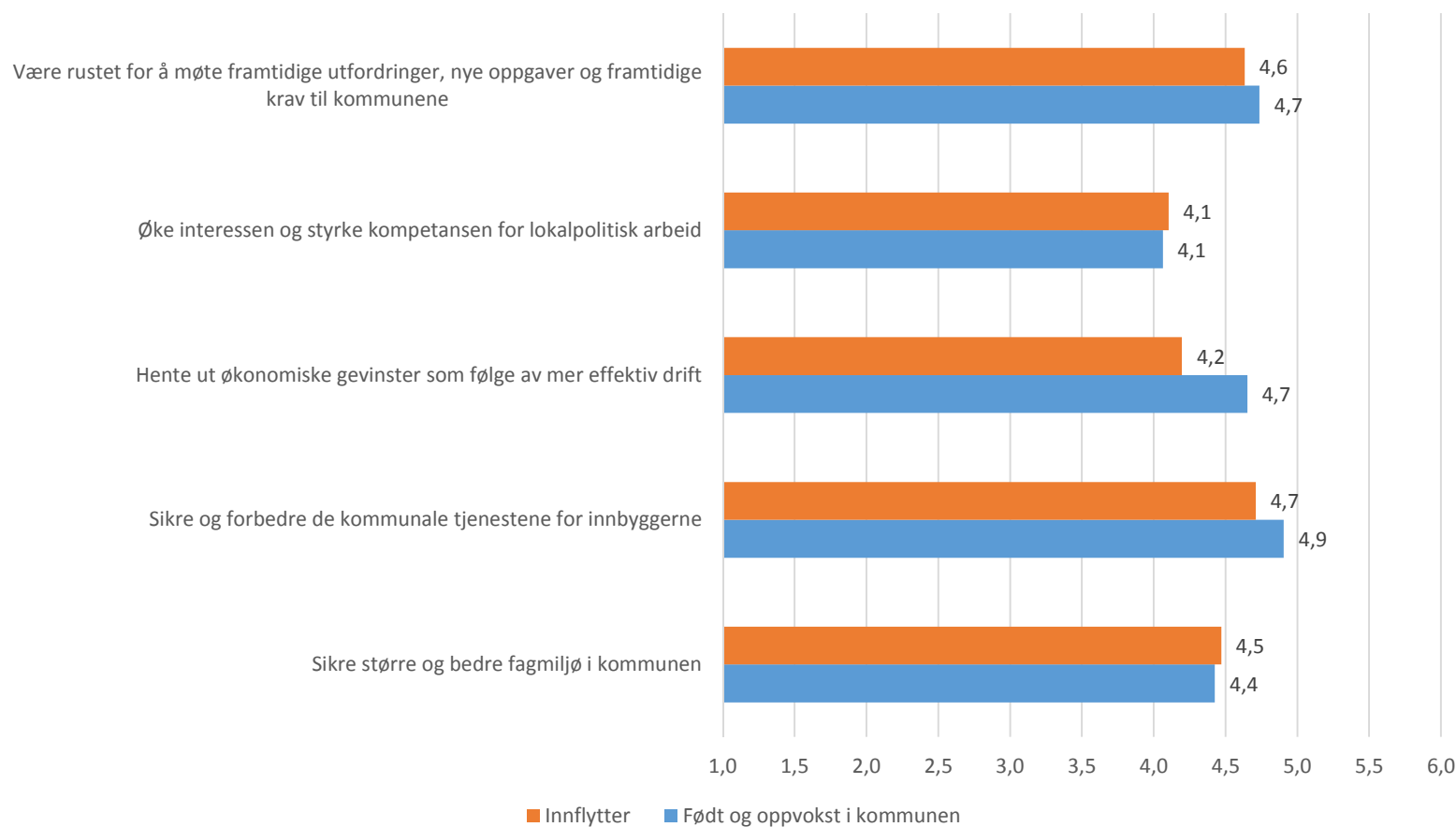
Vurdering av regjeringens mål med kommunereformen - etter alder

- Det er liten variasjon i vurdering av målene med kommunereformen mellom ulike aldersgrupper. Nærmere analyser viser at aldersgruppen 30-44 år har høyest score på «Sikre og forbedre de kommunale tjenestene for innbyggerne» (5,3 på skalaen fra 1-6), dernest kommer de yngste med en score på 5,0. De eldste innbyggerne scorer også høyt på dette målet (4,7), men høyest på «Være rustet til å møte framtidige utfordringer, nye oppgaver og framtidige krav til kommunene» (4,8).

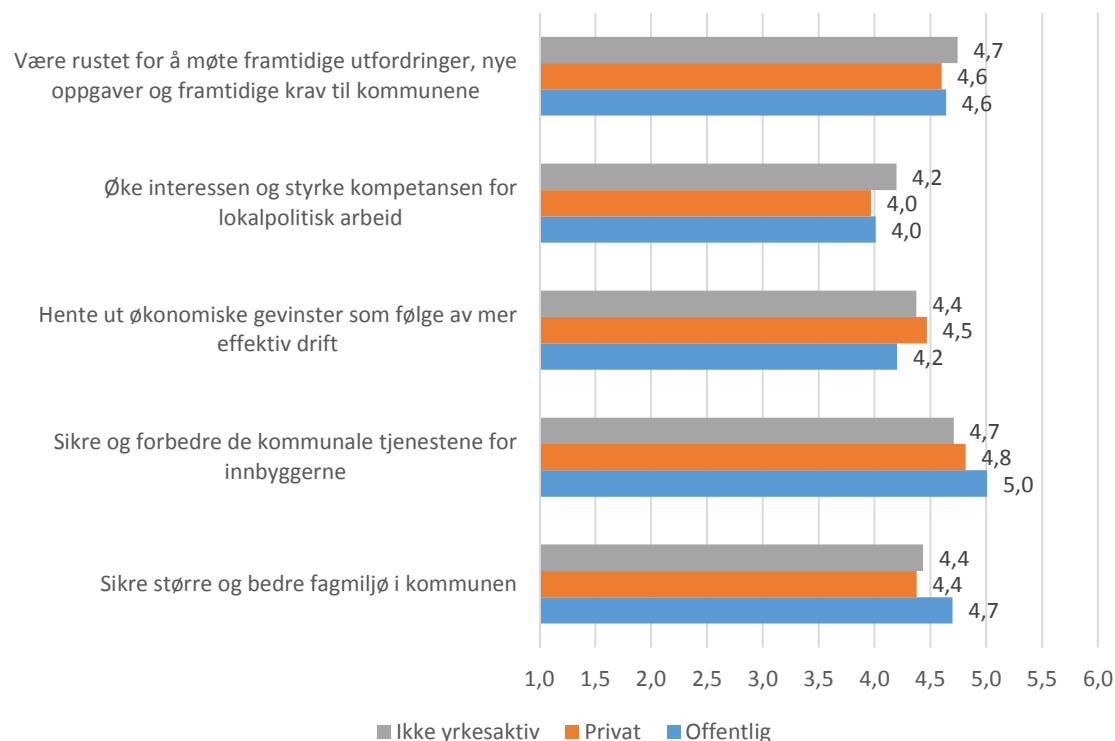
Vurdering av regjeringens mål med kommunereformen - født/oppvokst i kommunen eller innflytter

- Det er svært liten forskjell i vurderingen av hva som er mest eller minst viktig av målene for kommunereformen mellom innbyggere som er født og oppvokst i kommunen og innflyttere til kommunen.

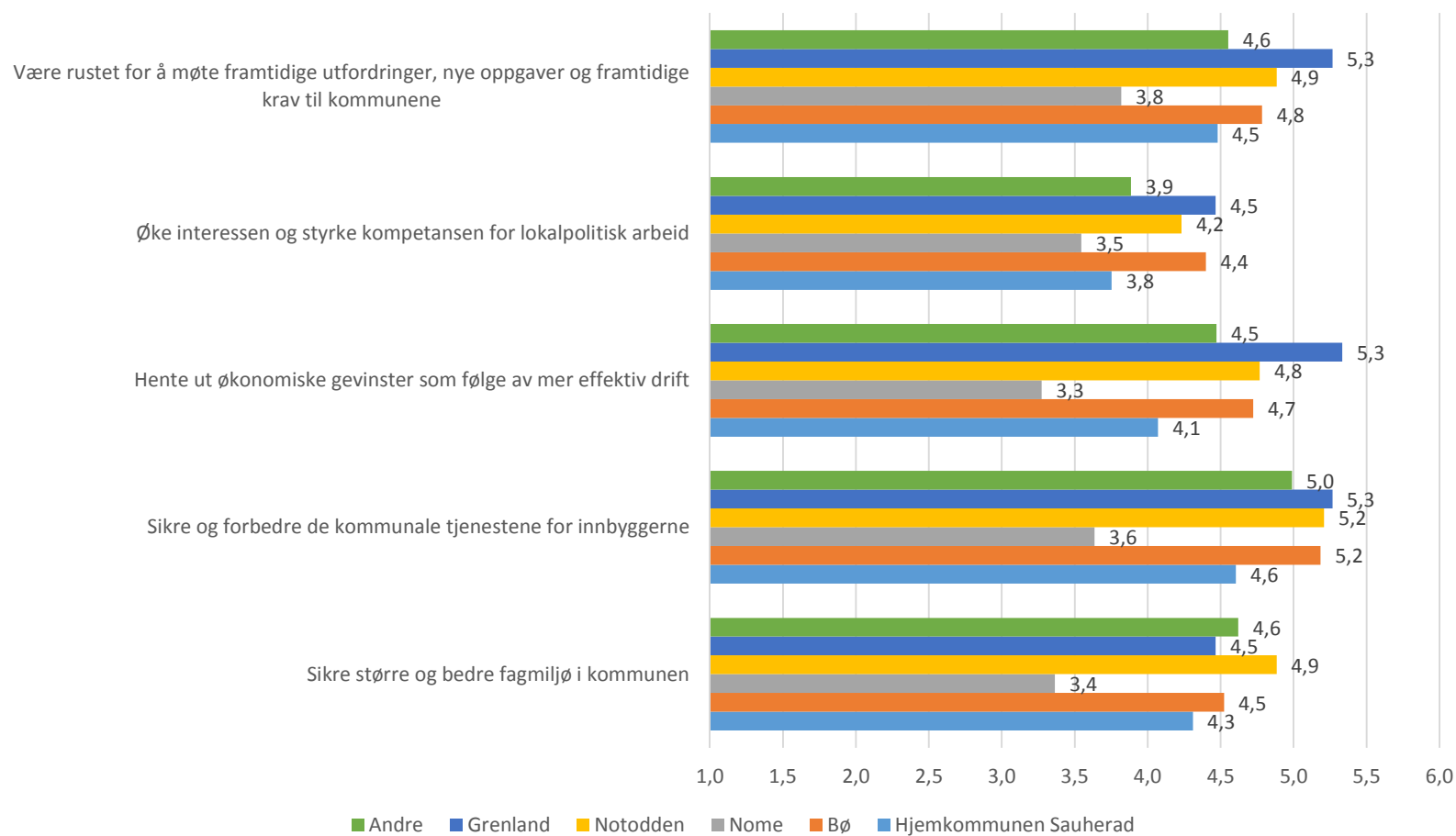
Vurdering av regjeringens mål med kommunereformen - etter ansettelse i privat/offentlig sektor, ikke yrkesaktiv

- Resultatene av undersøkelsen viser at innbyggere som er ansatt i privat og offentlig sektor, samt ikke yrkesaktive vurderer «Sikre og forbedre de kommunale tjenestene for innbyggerne» som det viktigste målet med kommunereformen.

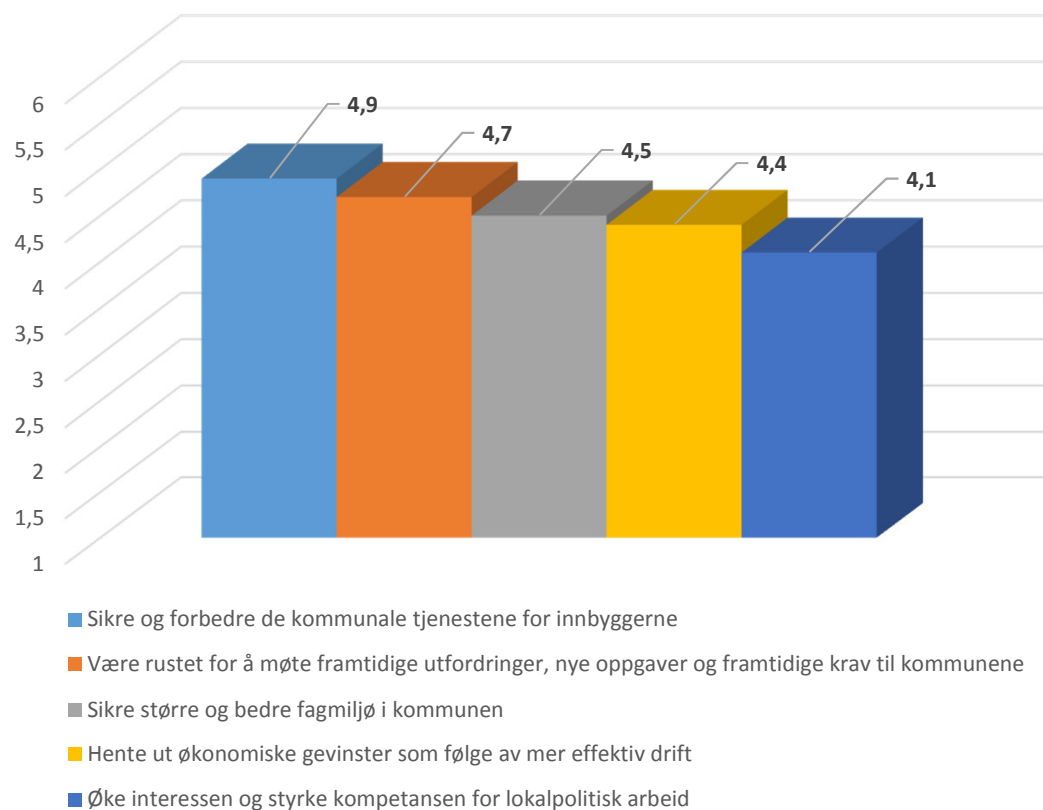
Vurdering av regjeringens mål med kommunereformen - etter arbeidssted

- Nærmere analyse tyder på at de fleste er mest positive til målet «Sikre og forbedre de kommunale tjenestene for innbyggerne», målt etter arbeidssted, men her er det svært små variasjoner.

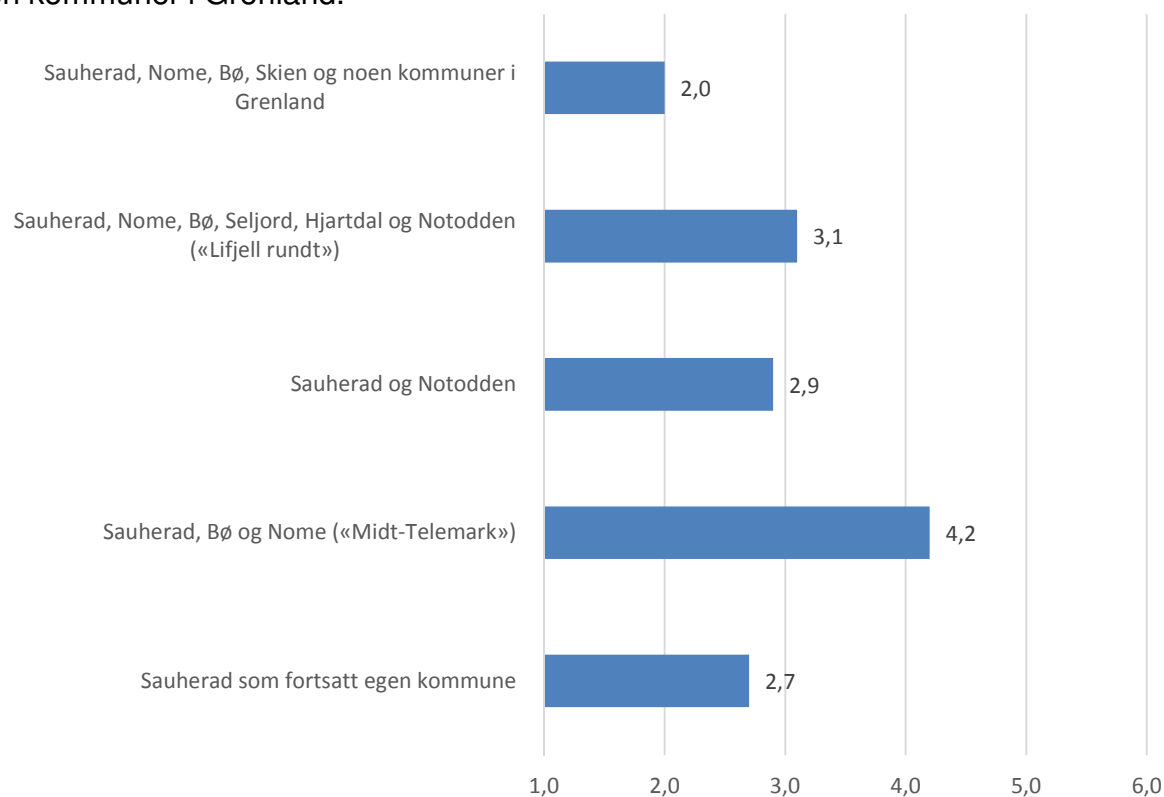
Vurdering av regjeringens mål med kommunereformen - hovedfunn

- Innbyggerne har svart hva de mener er viktig dersom Sauherad kommune skulle slå seg sammen med andre kommuner **og svarene er rangert under på en skala fra 1-6**

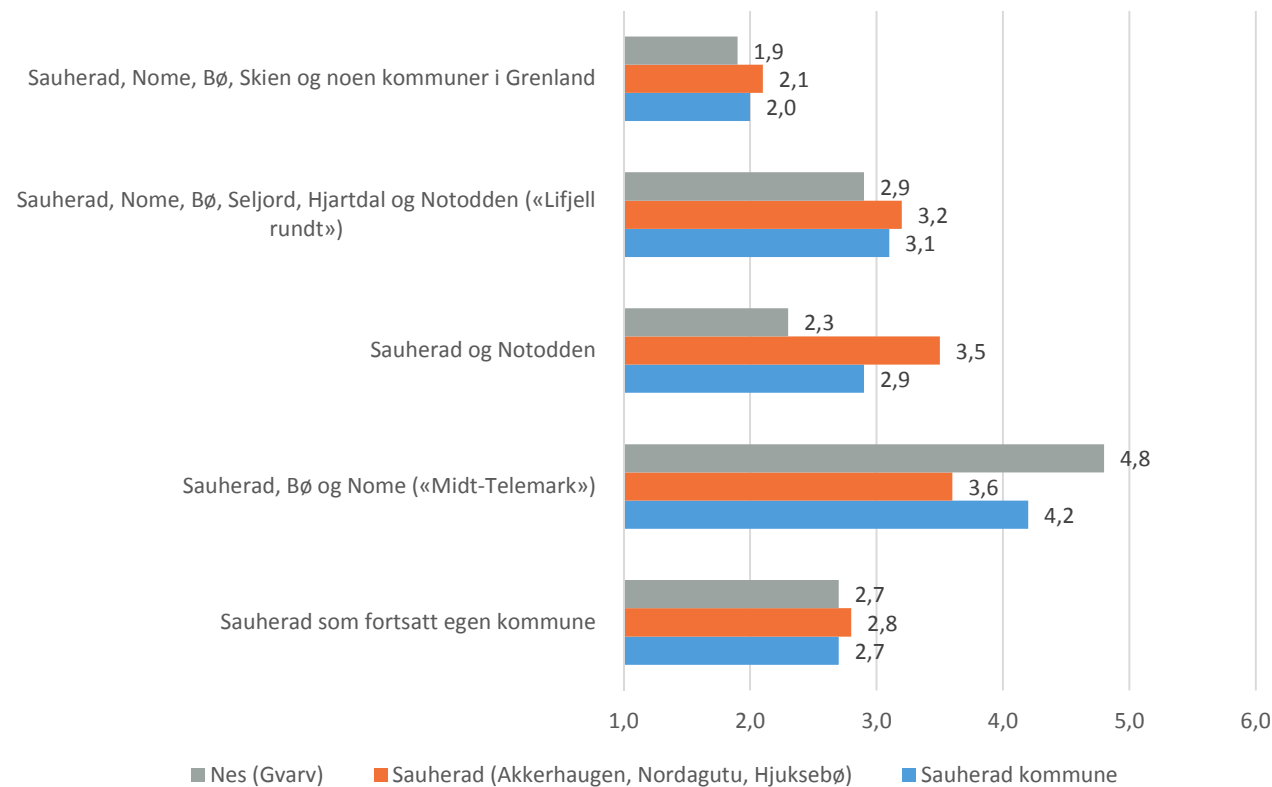
Vurdering av sammenslåingsalternativer

- Innbyggerne i kommunen ble bedt om å vurdere de ulike sammenslåingsalternativene. Respondentene fikk oppgitt at ekspertutvalget anbefaler at kommunene bør ha minst 15 – 20 000 innbyggere for å sikre innbyggerne gode tjenester, og at staten bidrar med mer økonomisk støtte jo flere kommuner og innbyggere som omfattes av sammenslåingen. Respondentene kunne svare på en skala fra 1-6, der 1 = svært negativt og 6 = svært positivt.
- Figuren under viser hvordan innbyggerne stiller seg til ulike sammenslåingsalternativer og det tyder på at innbyggerne gjennomsnittlig er mest positive til Midt-Telemark som sammenslåingsalternativ og mest negative til Sauherad, Nome, Bø, Skien og noen kommuner i Grenland.

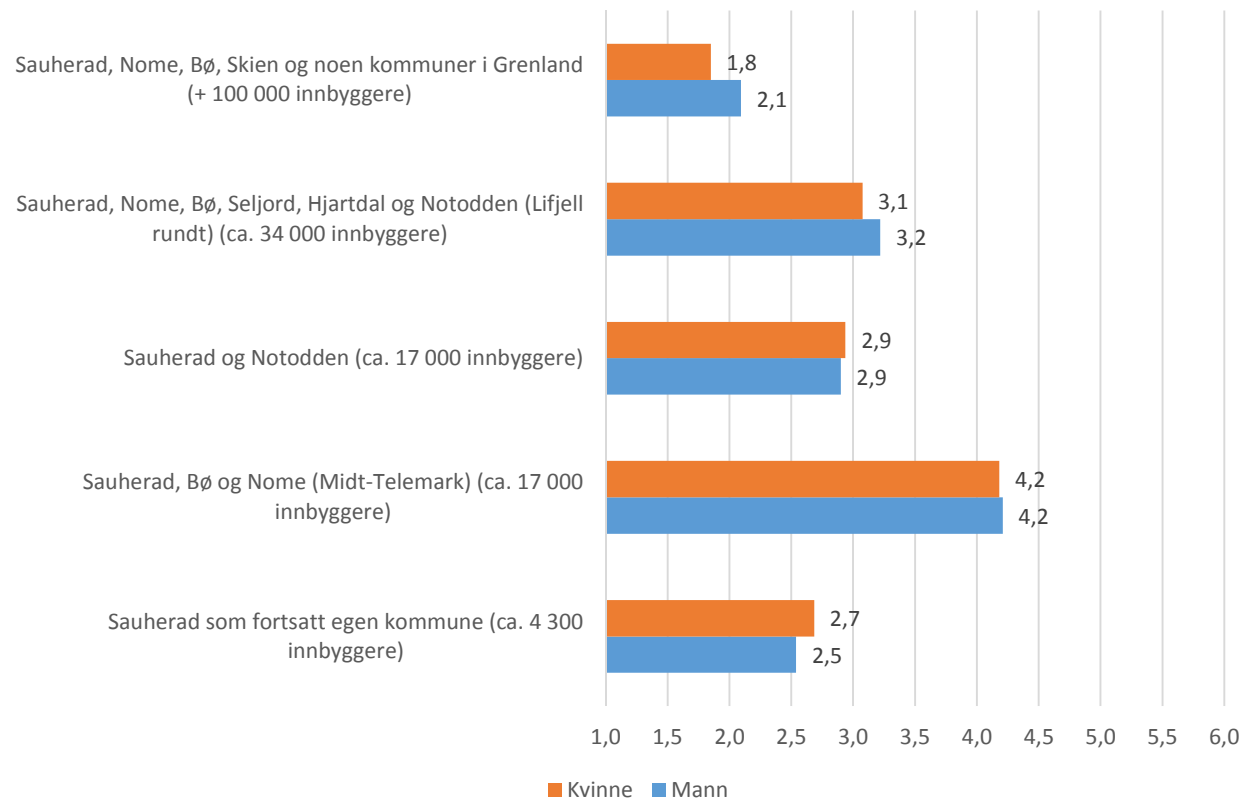
Vurdering av sammenslåingsalternativer – etter geografi

- Figuren under viser gjennomsnittsverdien blant respondentene i delområdene Nes og Sauherad. Begge delområdene har høyest oppslutning om Midt-Telemark-alternativet, men Nes har klart høyest oppslutning om dette alternativet med en score på 4,8 på skalaen fra 1-6. Sauherad har forholdsvis høy oppslutning om alternativet Sauherad og Notodden, med score på 3,5. Nes har her en lav score på 2,3.

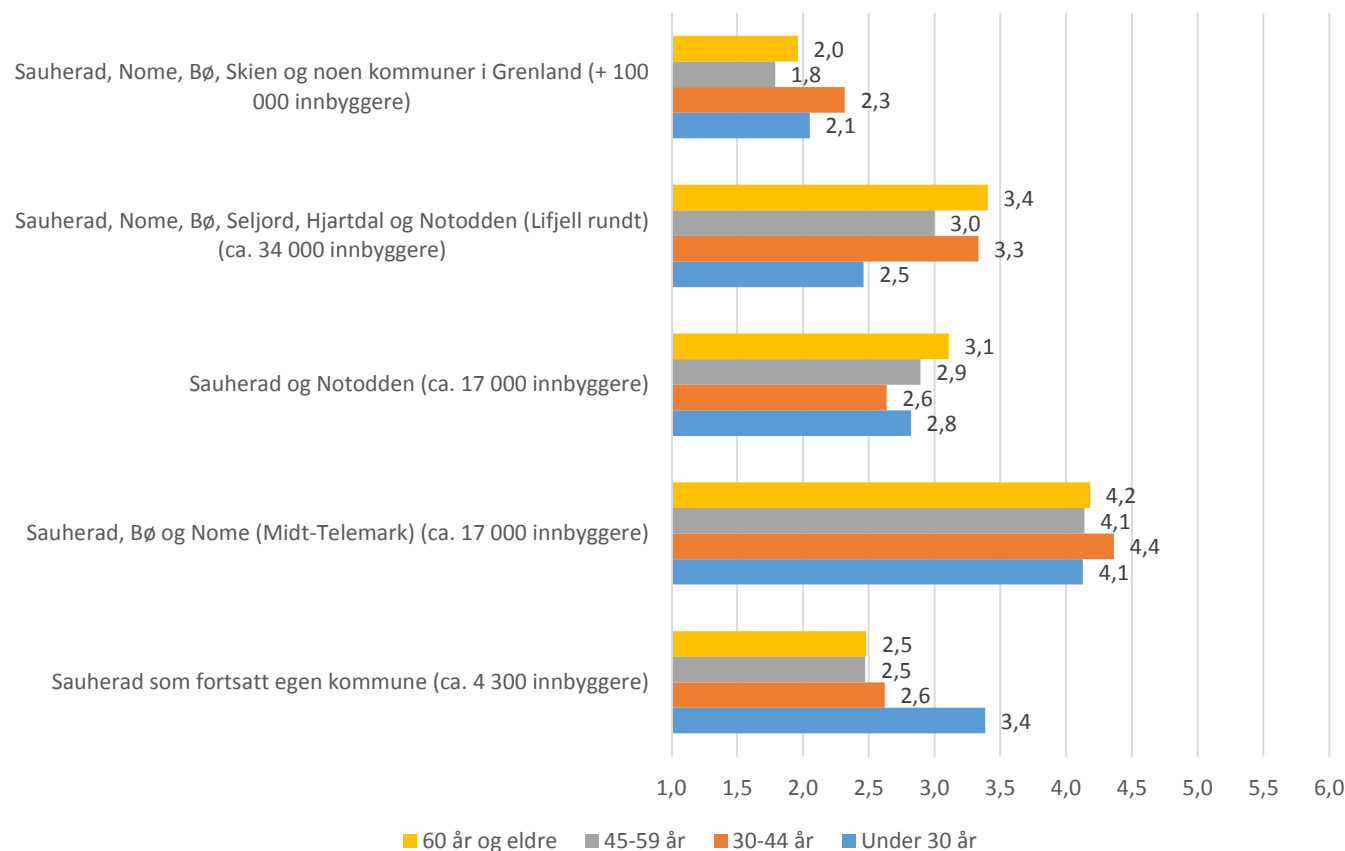
Vurdering av sammenslåingsalternativer - etter kjønn

- Ser vi nærmere på svarfordelingen brutt ned på kjønn, ser vi at det er svært liten variasjon og det er Midt-Telemark som får høyest score med 4,2 på skalaen fra 1-6, for både kvinner og menn. Alternativet Sauherad, Nome, Bø, Skien og noen kommuner i Grenland får lavest score for kvinner (1,8) og menn (2,1).

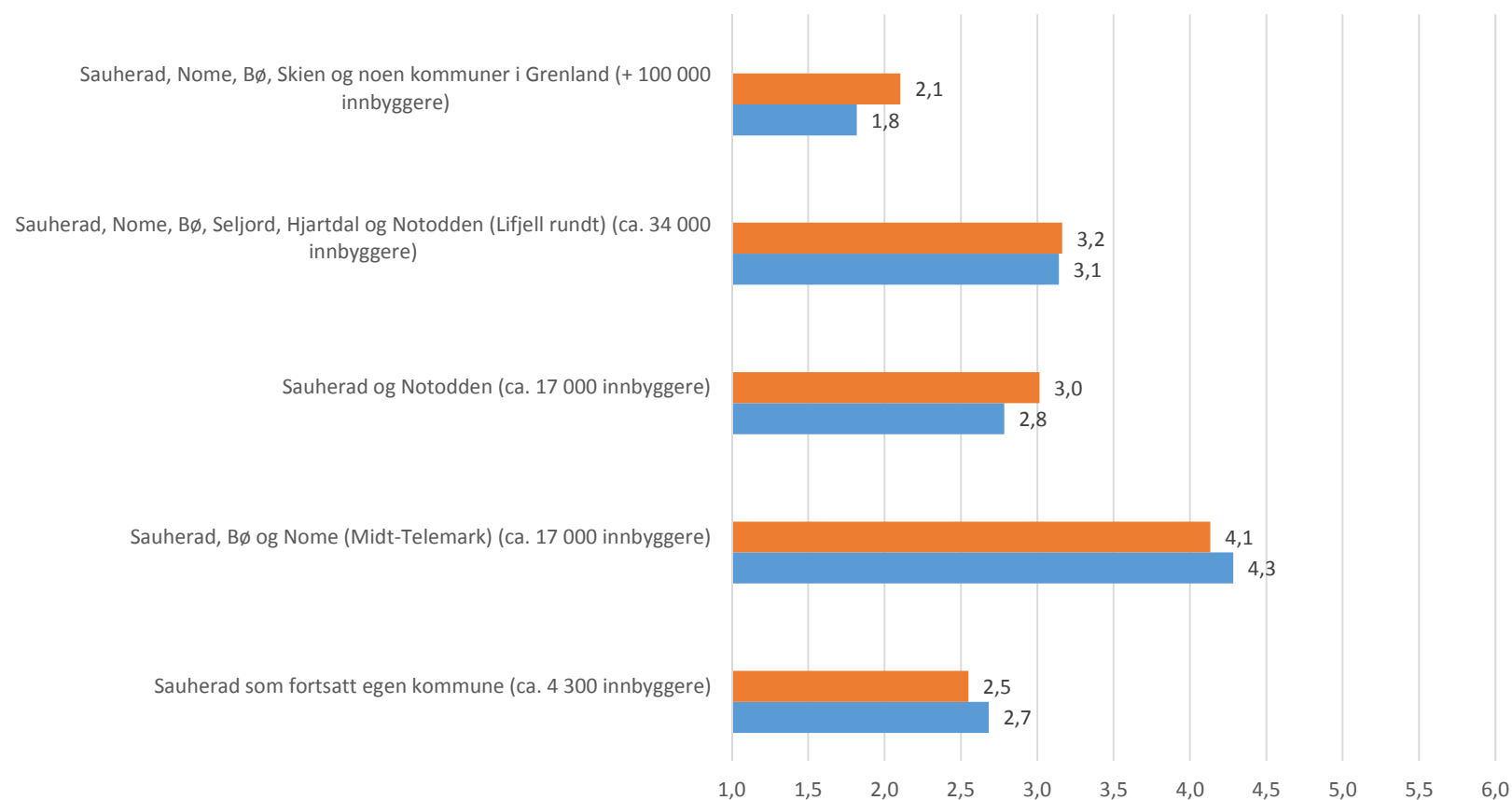
Vurdering av sammenslåingsalternativer - etter alder

- Ser vi nærmere på svarfordelingen brutt ned på kjønn, ser vi at det også her er liten variasjon. Midt-Telemark får høyest score, og aldersgruppen 30-44 år er mest positiv til dette alternativet. Alternativet Sauherad som egen kommune får lav score hos aldersgruppene 30 år og eldre, mens dette alternativet har høyere oppslutning hos innbyggerne som er under 30 år (3,4 på skalaen fra 1-6).

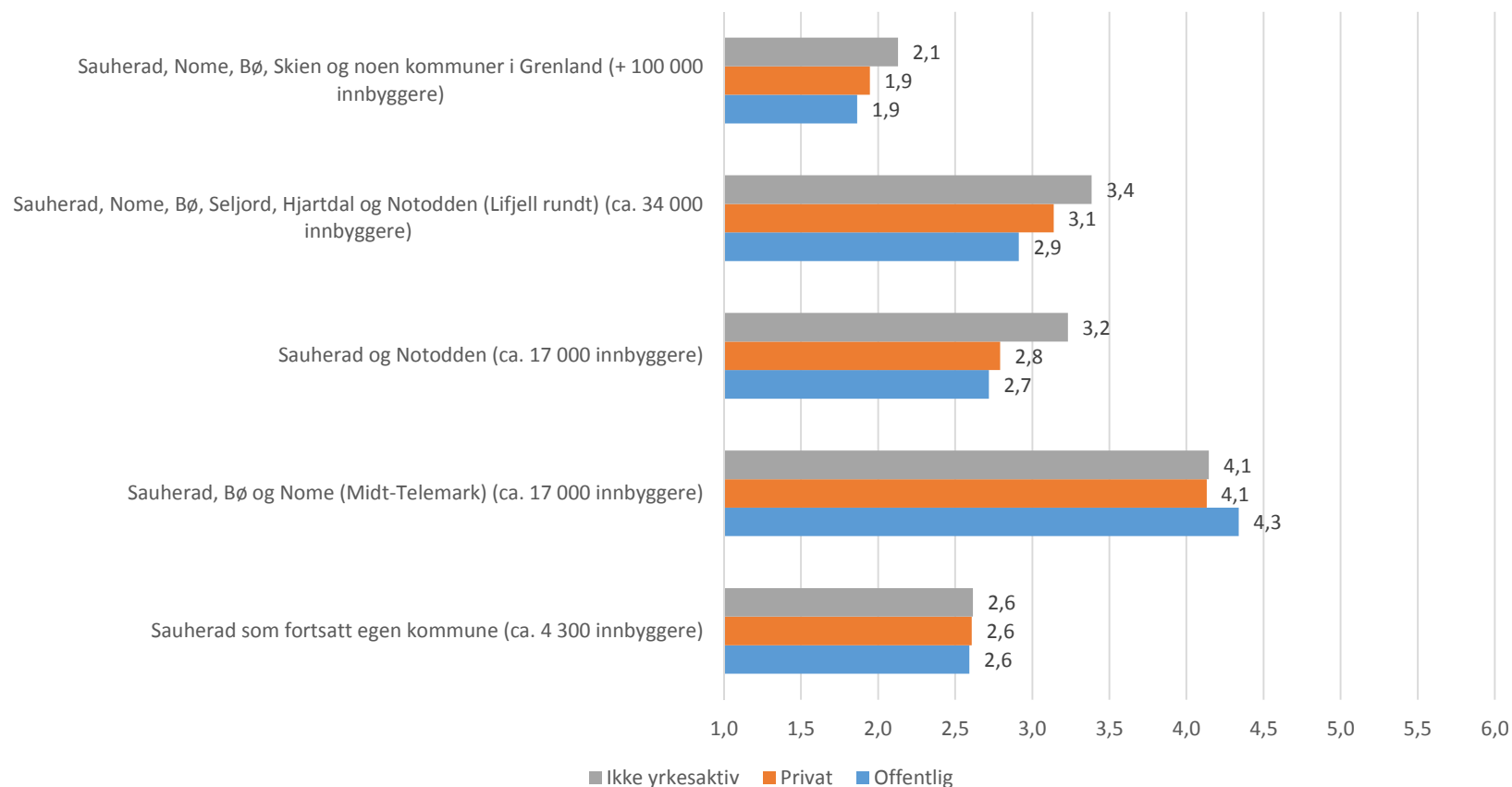
Vurdering av sammenslåingsalternativer etter - født/oppvokst i kommunen eller innflytter

- Figuren under viser at Midt-Telemark får høyest score både hos innbyggere som er født og oppvokst i Sauherad kommune, og blant innflyttere. Alternativet Sauherad, Nome, Bø, Skien og noen kommuner i Grenland får lavets score.

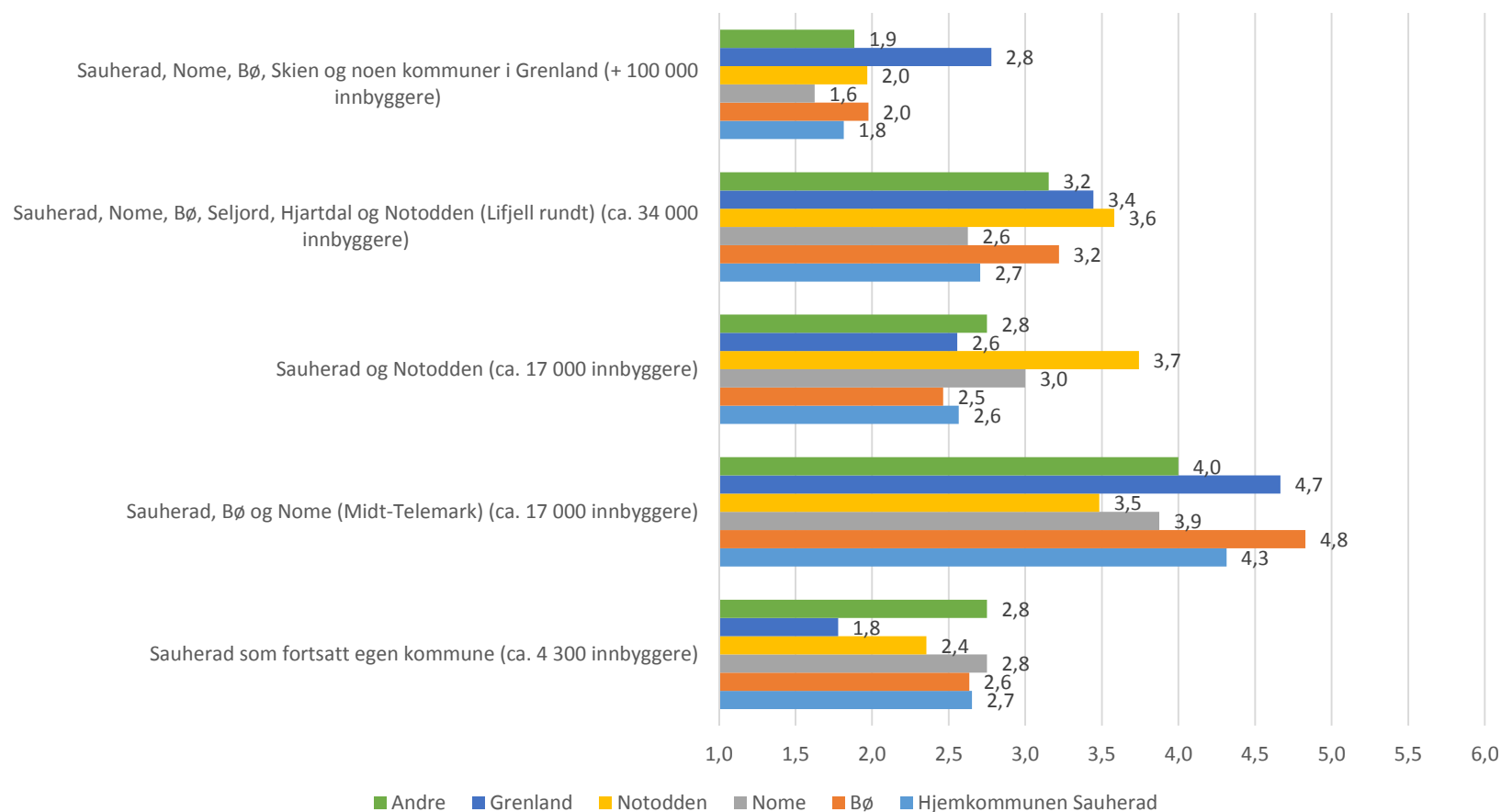
Vurdering av sammenslåingsalternativer - etter ansettelse i privat/offentlig sektor, eller ikke yrkesaktiv

- Figuren under viser innbyggernes preferanser fordelt på om man er ansatt i privat eller offentlig sektor, eller ikke yrkesaktiv, også her er det Midt-Telemark som får høyest oppslutning.

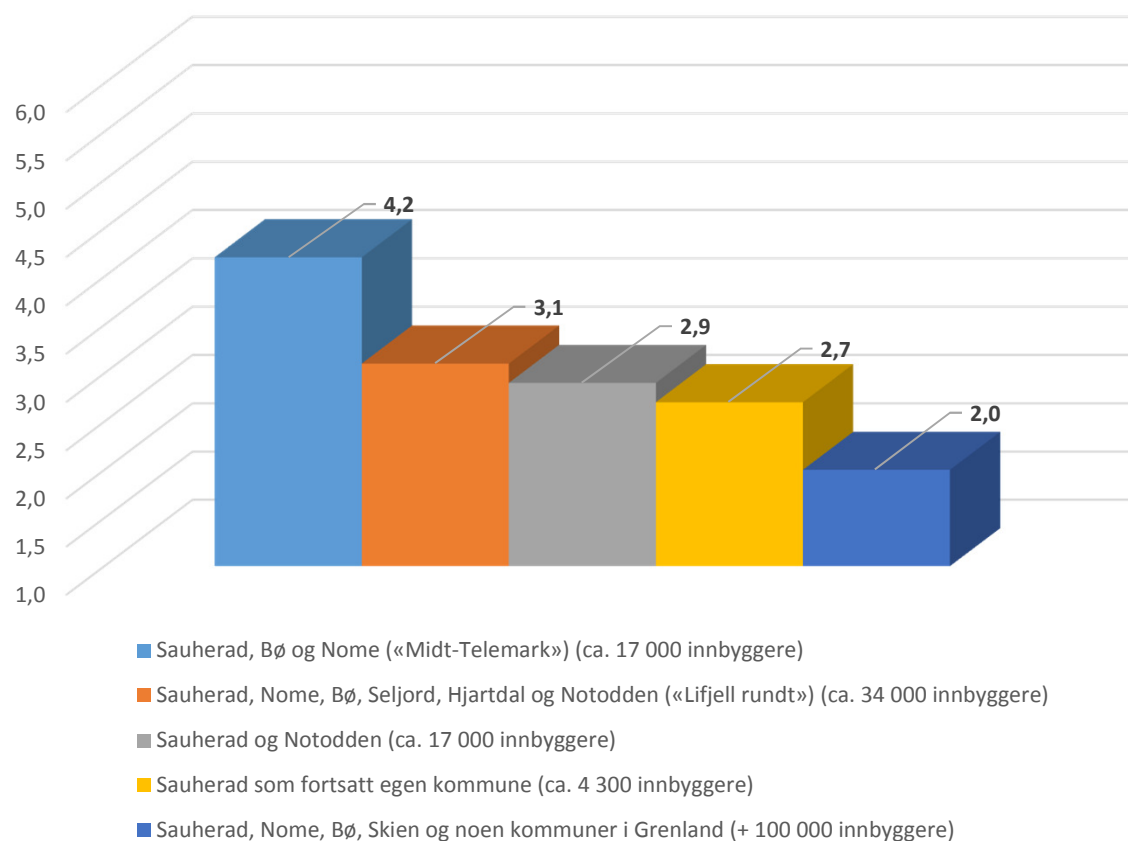
Vurdering av sammenslåingsalternativer - etter arbeidssted

- I denne figuren synliggjøres preferansene til innbyggerne fordelt på hvor de har sitt arbeidssted og her er det en del variasjoner. Blant innbyggerne som har sitt arbeidssted i Bø og i Grenland, er Midt-Telemark det mest foretrukne alternativet. Blant innbyggerne som jobber på Notodden er det størst oppslutning om alternativet Sauherad og Notodden og deretter «Lifjell rundt».

Vurdering av sammenslåingsalternativer - hovedfunn

- Innbyggerne har svart hvordan de stiller seg til følgende sammenslåingsalternativer **og svarene er rangert under på en skala fra 1-6**

Sammenfattende vurderinger

- Undersøkelsen viser at et klart flertall av respondentene er positive til alternativet Midt-Telemark (4,2 på skalaen fra 1-6). Spesielt innbyggerne i delområde Nes (Gvarv) er positive til dette alternativet. Når det gjelder vurdering av de øvrige alternativene heller et flertall av respondentene i negativ retning (dvs. under 3,5 på skalaen fra 1-6).
- Undersøkelsen gir svar på hvilke preferanser innbyggerne har i en tidlig fase av kommunestrukturprosessen, og hvilke alternativer som oppfattes som mest attraktive. Dersom man utelukkende tar hensyn til innbyggernes syn, vil det være mest nærliggende å se nærmere på alternativet med Midt-Telemark.
- *Vi vil benytte anledningen til å takke Sauherad kommune for et godt samarbeid i forbindelse med gjennomføringen.*

Innbyggerundersøkelse Sauherad kommune

1. Hvor i kommunen bor du?
 - Sauherad (Akkerhaugen, Nordagutu, Hjuksebø)
 - Nes (Gvarv)
2. I hvilken grad føler du tilhørighet til ulike geografiske områder? (Du kan svare på en skala fra 1-6, der 1 = ingen tilhørighet og 6 = svært stor tilhørighet)
 - Stedet der du bor (del av kommunen – bygd, tettsted, boligfelt)
 - Kommunen
 - Midt-Telemark
 - Notodden
 - Midt-Telemark + Seljord, Hjartdal og Notodden («Lifjell rundt»)
 - Telemark
3. Hvor ofte handler du utenfor kommunen?
 - Daglig
 - Noen ganger i uken
 - Hver uke
 - Noen ganger i måneden
 - Noen ganger i året
 - Sjeldnere/aldri
4. Dersom du handler utenfor kommunen, hvor er det vanligvis du handler?
 - Bø
 - Nome
 - Notodden
 - Seljord
 - Skien og Grenland
 - Andre steder

5. Hvor ofte benytter du deg kultur- og fritidstilbud utenfor kommunen?
- Daglig
 - Noen ganger i uken
 - Hver uke
 - Noen ganger i måneden
 - Noen ganger i året
 - Sjeldnere/aldri
6. Dersom du benytter deg av kultur- og fritidstilbud utenfor kommunen. Hvor er det disse tilbudene ligger?
- Bø
 - Nome
 - Notodden
 - Seljord
 - Skien og Grenland
 - Andre steder
7. Hva vil være viktig for deg dersom Sauherad kommune skulle slå seg sammen med andre kommuner? (Svar på en skala fra 1-6, der 1 er svært lite viktig og 6 er svært viktig)
- Sikre større og bedre fagmiljø i kommunen
 - Sikre og forbedre de kommunale tjenestene for innbyggerne
 - Hente ut økonomiske gevinster som følge av mer effektiv drift
 - Øke interessen og styrke kompetansen for lokalpolitisk arbeid
 - Være rustet for å møte framtidige utfordringer, nye oppgaver og framtidige krav til kommunene

Regjeringens ekspertutvalg anbefaler at kommunene bør ha minst 15 000 – 20 000 innbyggere for å sikre innbyggerne gode tjenester. Staten bidrar med mer økonomisk støtte jo flere kommuner og innbyggere som omfattes av sammenslåingen.

Hvordan stiller du deg til følgende sammenslåingsalternativer? Du kan svare på en skala fra 1-6, der 1 er svært negativ og 6 er svært positiv.

- Sauherad som fortsatt egen kommune (ca. 4 300 innbyggere)
- Sauherad, Bø og Nome («Midt-Telemark») (ca. 17 000 innbyggere)
- Sauherad og Notodden (ca. 17 000 innbyggere)

- Sauherad, Nome, Bø, Seljord, Hjartdal og Notodden («Lifjell rundt») (ca. 34 000 innbyggere)
- Sauherad, Nome, Bø, Skien og noen kommuner i Grenland (+ 100 000 innbyggere)

8. Kjønn?

- Mann
- Kvinne

9. Alder?

- Under 30 år
- 30-44 år
- 45-59 år
- 60 år og eldre

10. Er du født- og oppvokst i Sauherad kommune, eller er du innflytter?

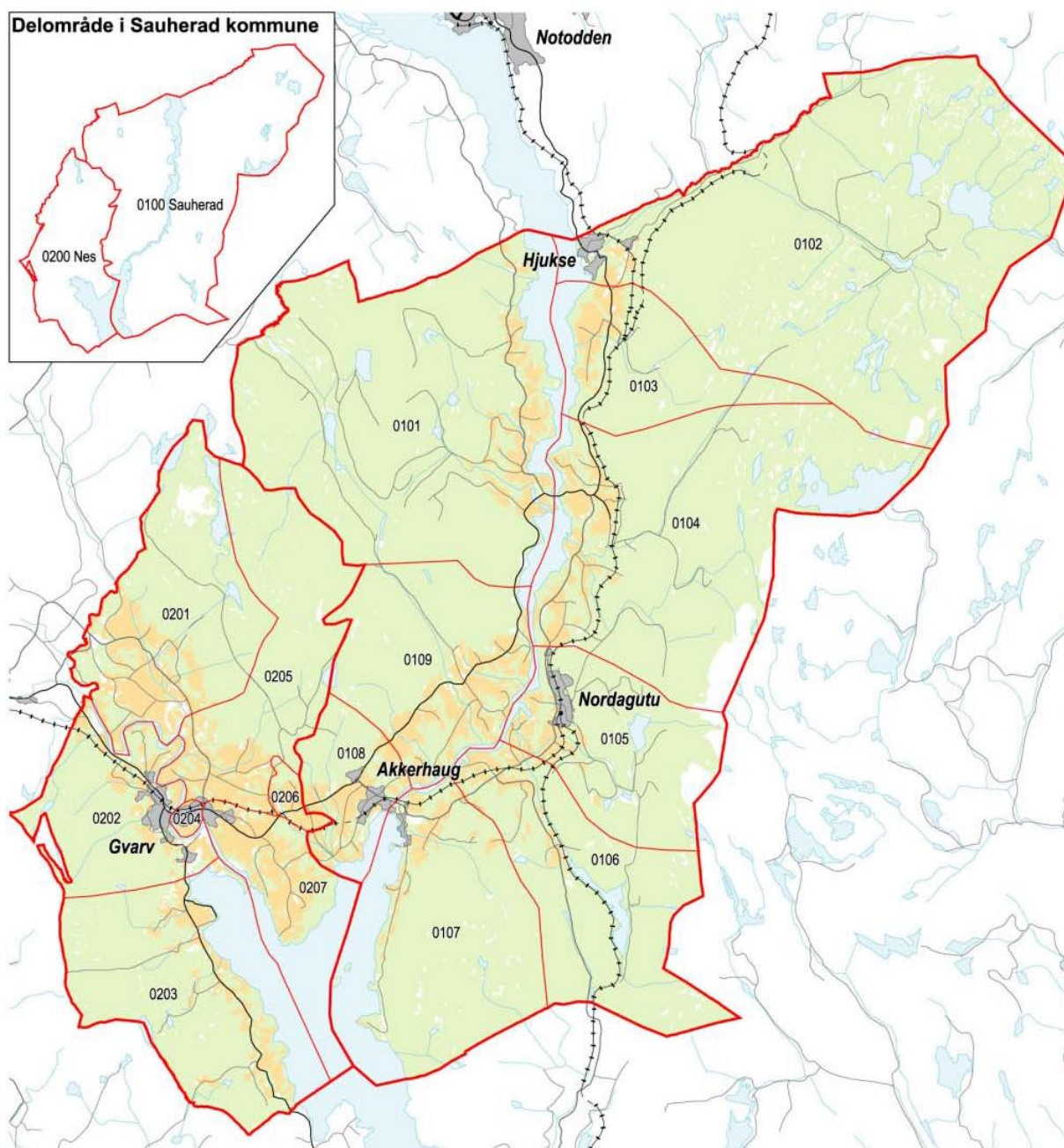
- Født og oppvokst i kommunen
- Innflytter

11. Er du yrkesaktiv, og jobber du i tilfellet i offentlig eller privat sektor?

- Offentlig
- Privat
- Ikke yrkesaktiv

12. Dersom yrkesaktiv, hvor ligger arbeidsplassen?

- Hjemkommunen Sauherad
 - Bø
 - Nome
 - Notodden
 - Grenland
 - Andre
-

08220100 Sauherad	08220200 Nes
08220101 Klevar	08220201 Sætersbø
08220102 Andgard	08220202 Gvarv vest
08220103 Hjuksebø	08220203 Stranna
08220104 Sunds	08220204 Gvarv øst
08220105 Nordagutu	08220205 Gunnheim
08220106 Moen	08220206 Flåthaug
08220107 Haukvik	08220207 Nes
08220108 Jonsås	
08220109 Sauar	